

Інтелектуальна власність

ht copyright

copyright

copyright

copyright copyright

copyright

Охорона авторського права

Охорона товарних знаків

Авторське право поширюється:

- твори науки, літератури та мистецтва, що є результатом творчої діяльності;
- завершені й незавершені;
- оприлюднені та не оприлюднені;
- незалежно від їхнього призначення, жанру, обсягу і мети.

Об'єктивна форма вираження твору

Форма, в якій виражений твір, може бути:

- письмовою (рукопис, машинопис, нотний запис);
- усною (публічне виконання, публічне виголошення);
- звуко- чи відеозапис (механічний, магнітний, цифровий, оптичний);
- зображення (малюнок, ескіз, картина, кіно-, теле-, відео- або фотокадр);
- об'ємно-просторовою (скульптура, модель, макет, споруда).

Форма та зміст твору

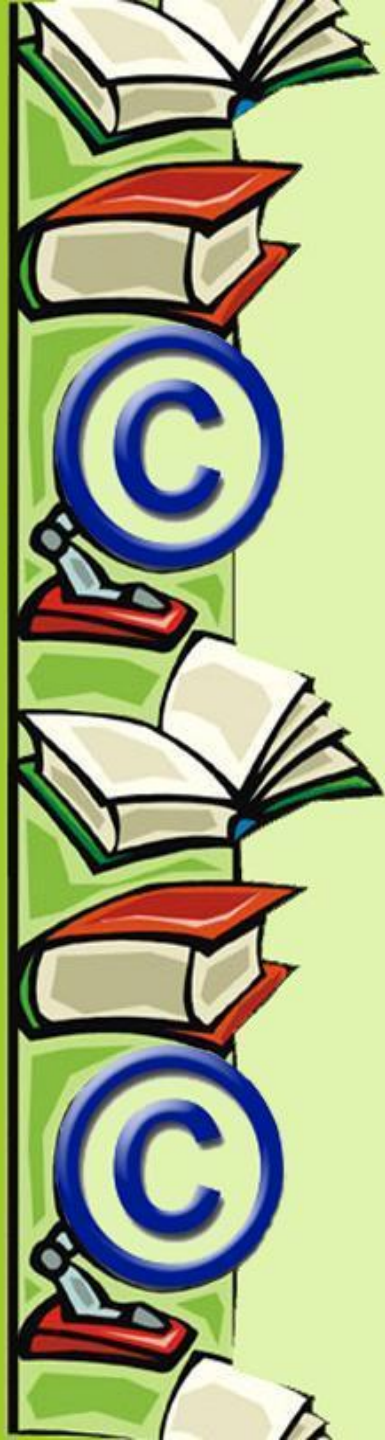
- Авторське право охороняє лише форму вираження твору.
- Правова охорона не поширюється на ідеї.

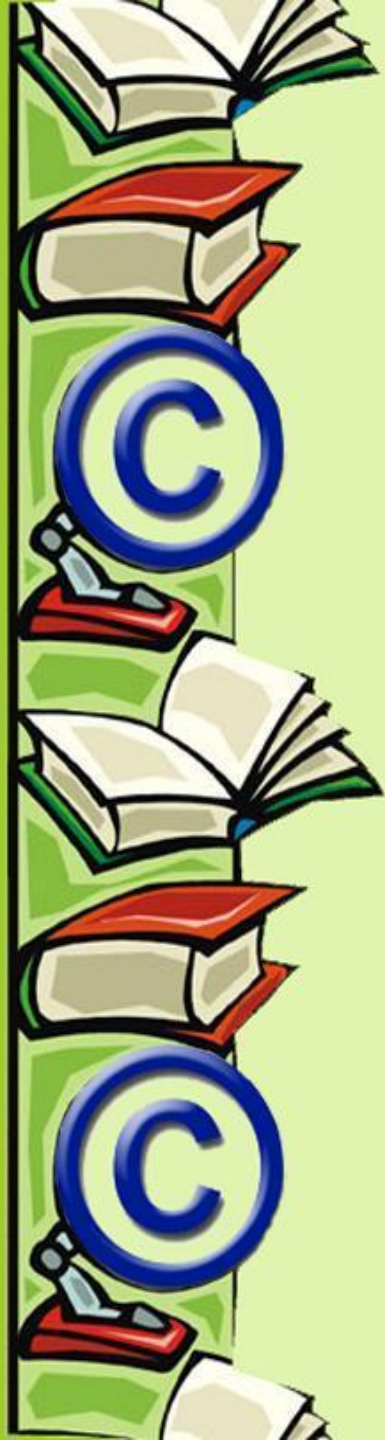
Реєстрація прав інтелектуальної власності

- Для виникнення та здійснення авторського права не потрібна реєстрація твору, спеціальне оформлення й виконання інших формальностей
- Реєстрація логотипів та назв засобів масової інформації як товарних знаків здійснюється Укрпатентом

Об'єкти авторського права

- літературні письмові твори (книги, брошури, статті тощо);
- музичні твори з текстом і без тексту;
- аудіовізуальні твори (кінофільми, телепередачі, кліпи тощо);
- твори образотворчого мистецтва (малюнки, заставки, твори дизайну);
- драматичні та хореографічні твори, пантоміми (вистави, мюзикли та ін.);
- фотографічні твори, зокрема й виконані способами, подібними до фотографії;
- титри для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами аудіовізуальних творів.
- похідні твори (ремікси, сіквели, переклади);
- збірники творів, енциклопедії, інші складені твори;

Суб'єкти авторського права

- автори;
- співавтори;
- спадкоємці;
- правонаступники.

Автори

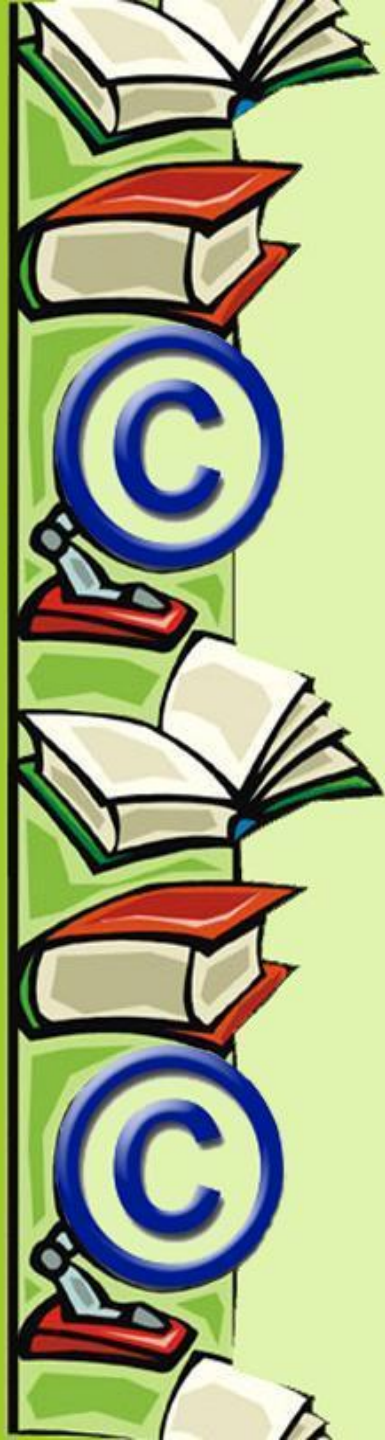
- Автором може бути лише фізична особа.
- Важливою умовою є дієздатність автора та його повноліття.
- Авторі віком до 14 років не можуть самостійно укладати договори про передачу прав або отримувати винагороду за використання їхніх творів. До 14 років інтереси юних авторів мають право представляти їхні батьки чи інші законні представники.
- Авторі віком від 14 до 18 років можуть самостійно здійснювати свої громадянські права та розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної діяльності.
- Автором може бути як громадянин України так і іноземець, що мають постійне місце проживання на території нашої держави.

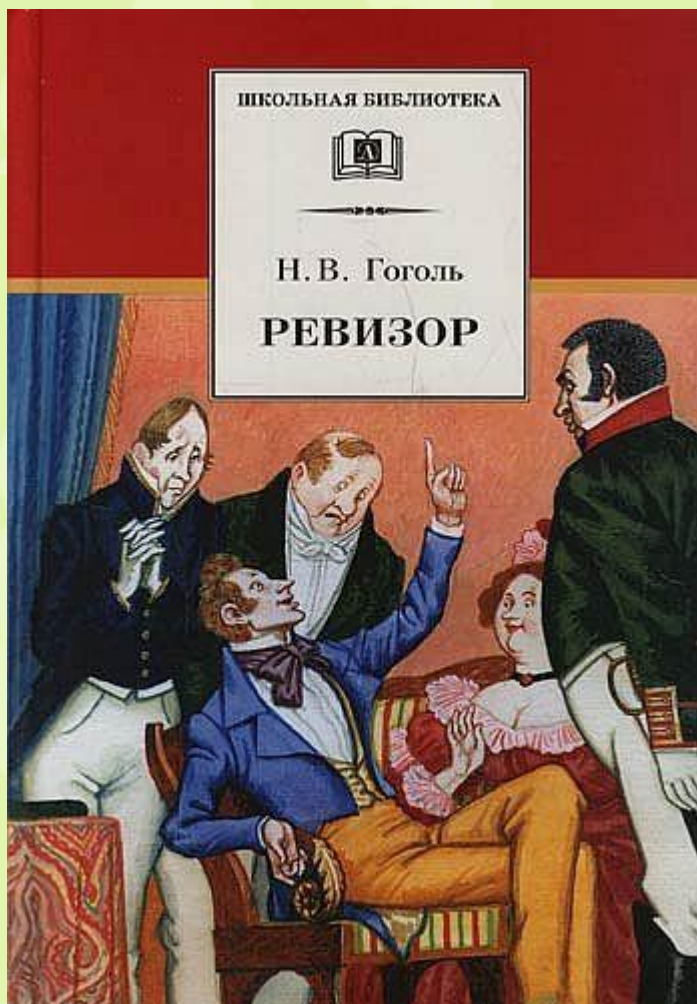

Співавторство

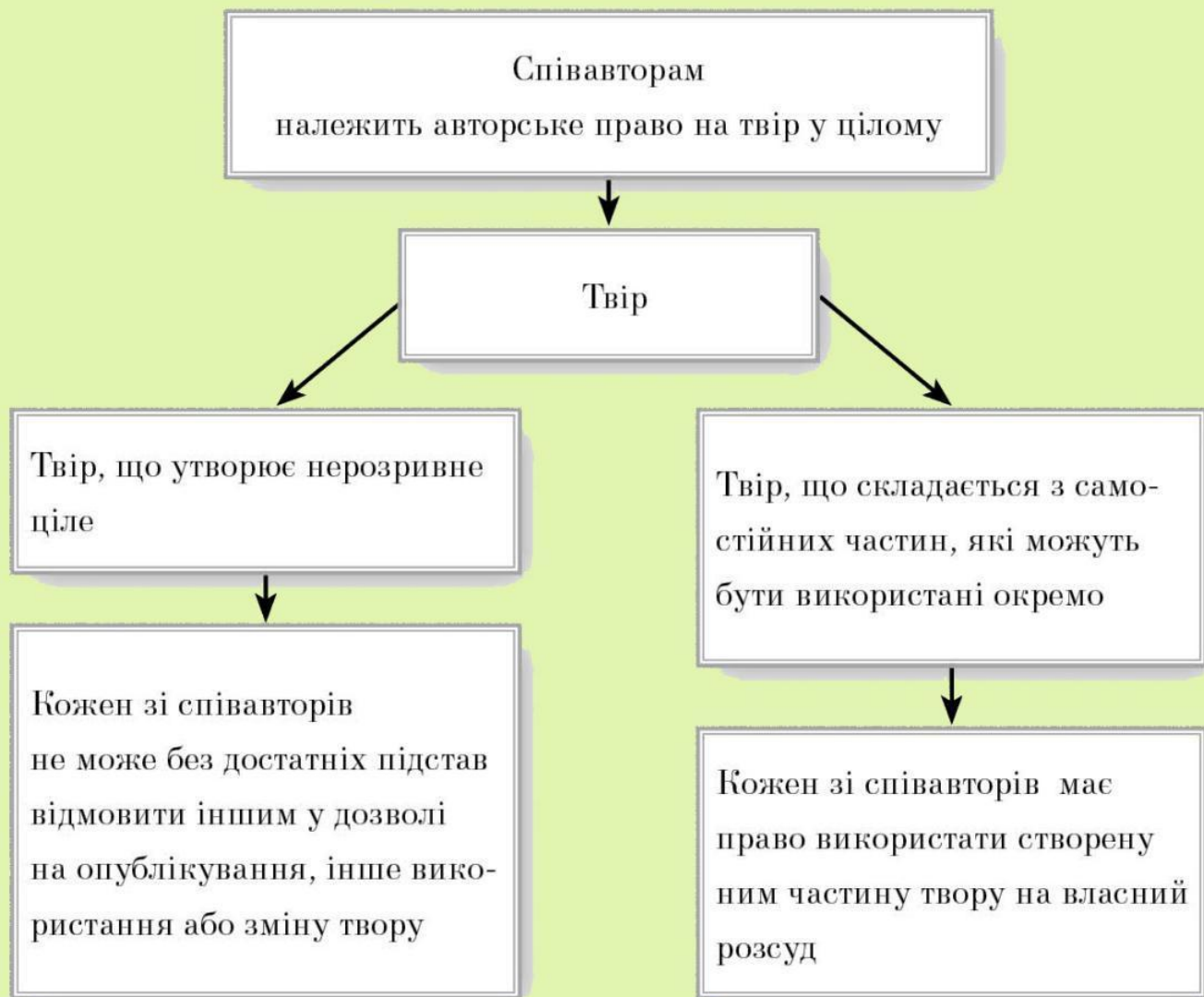
Співавторами твору не визнаються особи, що допомагали авторові:

- технічно (друкарки, креслярі, стенографи та ін.);
  - організаційно (продюсери, видавці тощо);
  - матеріально (спонсори, меценати та ін.).
- **Інтерв'ю – є об'єктом співавторства**
  - Винагорода за використання твору належить співавторам у рівних частках, якщо в угоді між ними не передбачається інше .
  - Співавтор твору, що утворює нерозривне ціле, без достатніх підстав не може відмовити іншим співавторам у дозволі на опублікування, інше використання чи зміну цього твору

*Ідею “Ревізора” Гоголю
підказав О. Пушкін*

Спадкоємці

- Спадкоємці за законом – рідні автора, що належать до певної черги спадкоємців, визначених законодавством.
- Спадкоємці за заповітом - особи, котрим автор передав свої права за заповітом (незалежно від їхнього громадянства).

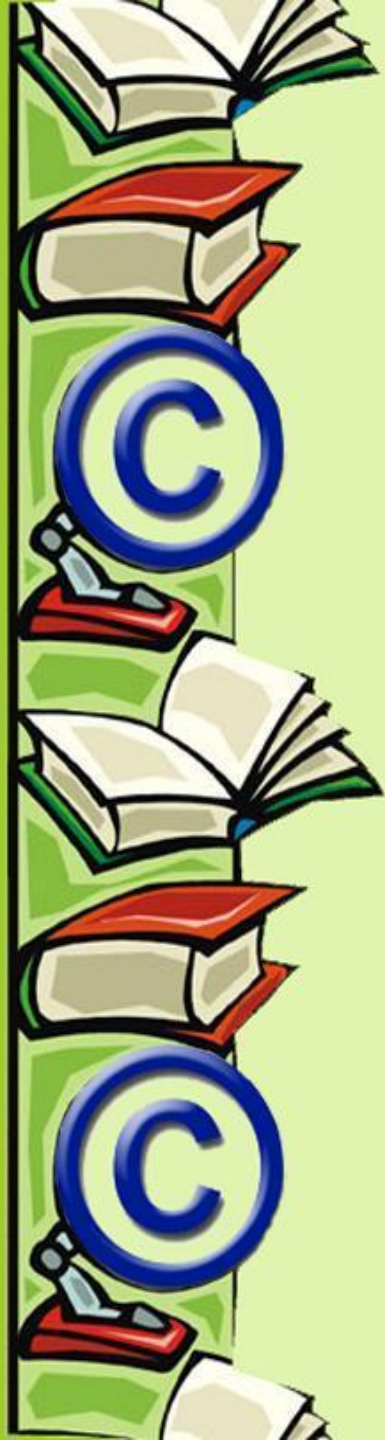
Похідні твори

- Похідний твір – твір, що створюється на основі оригінального твору, є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні.
- До похідних творів належить адаптація, анотація, реферування, переклад (творчий).

Похідні твори

- Автори похідних творів не можуть здійснити переклад або переробку, попередньо не отримавши згоди в автора оригіналу.
- Перекладачі й інші автори похідних творів користуються авторським правом на створений ними твір.
- Авторським правом не охороняються офіційні переклади законів, указів, постанов, судових рішень та інших документів, які мають офіційний характер.

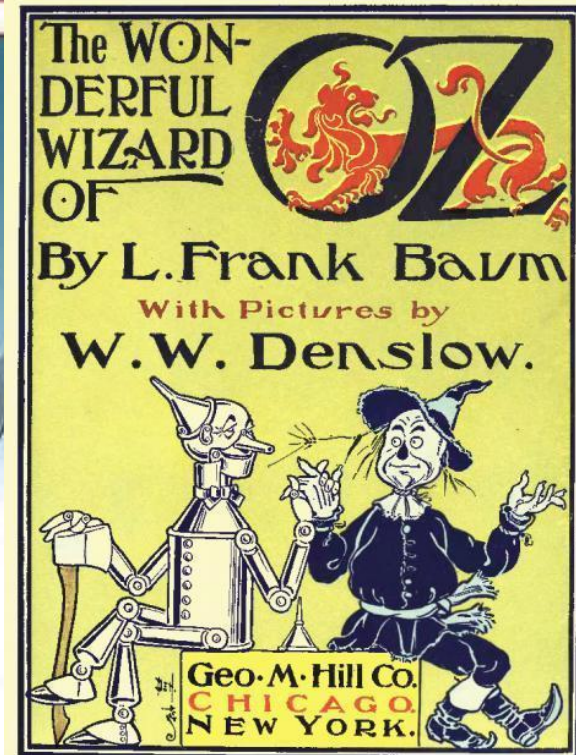
А. ВОЛКОВ

Волшебник ИЗУМРУДНОГО ГОРОДА

Волков А. Волшебник
изумрудного города

Лаймен Френк Баум
“Чудесная страна Оз”

А. А. Милн Винни-Пух и все остальные. Пересказал Б. Заходер, 1960 г.

А. Милн "Винни-Пух".
Читает Наталья Родина,
Ардис, CD, 2003

*А. Толстой.
Приключения
Буратино или
Золотой ключик.*

Предисловие

Когда я был маленький, - очень, очень давно, - я читал одну книжку: она называлась «Пиноккио, или похождение деревянной куклы» (деревянная кукла по-итальянски – буратино).

Я часто рассказывал моим товарищам, девочкам и мальчикам, занимательные приключения Буратино. Но так как книжка потерялась, то я рассказывал каждый раз по-разному, выдумывал такие похождения, каких в книге совсем не было.

Теперь, через много-много лет, я припомнил моего старого друга Буратино и надумал рассказать вам, девочки и мальчики, необычайную историю про этого деревянного человечка.

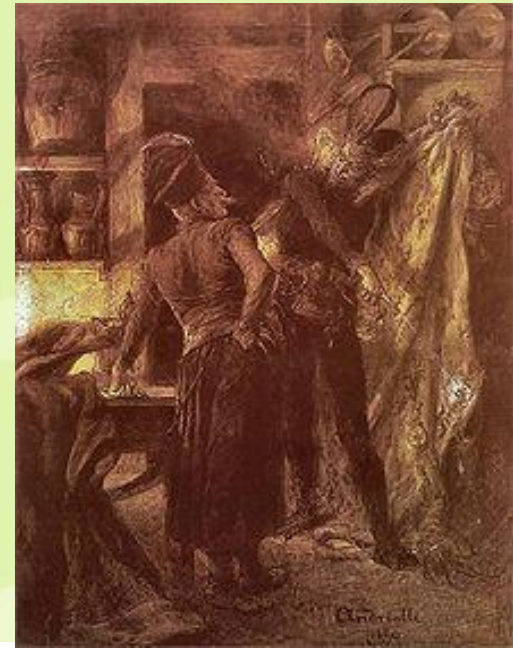
Легенда про пана Твардовського - польська версія легенди про Фауста

Пан Твардовський викликає дух Варвари Радзивілівни (1886)

- Популярний твір М. Гулака-Артемовського "Твардовський" насправді є вільною переробкою гумористичної балади А. Міцкевича "Пані Твардовська", в основі якої відома легенда зі слов'янського фольклору про гультвісу-шляхтича, що запродав душу чортові.

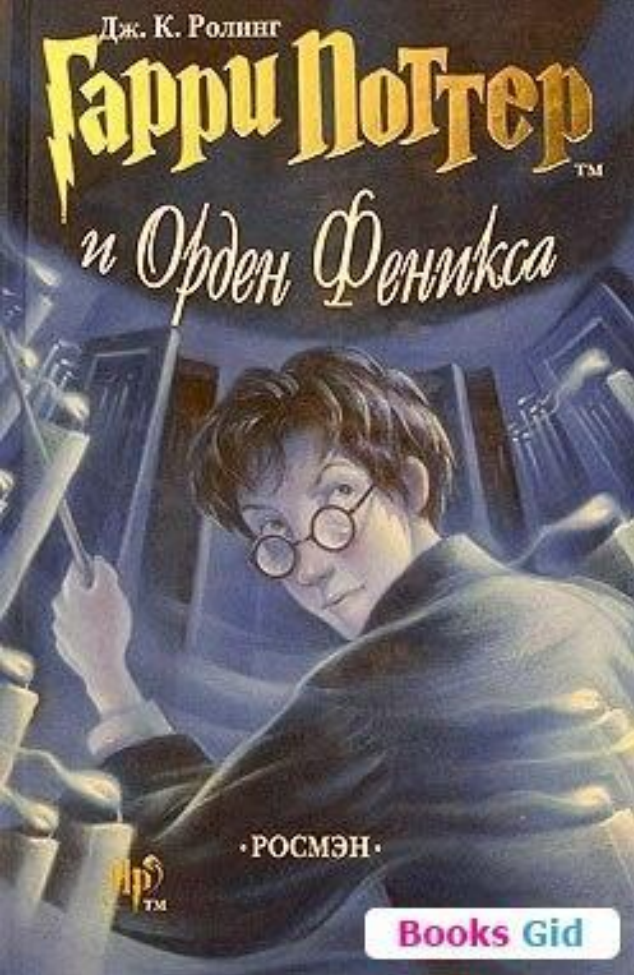
Розмова Твардовського із сатаною (1890)

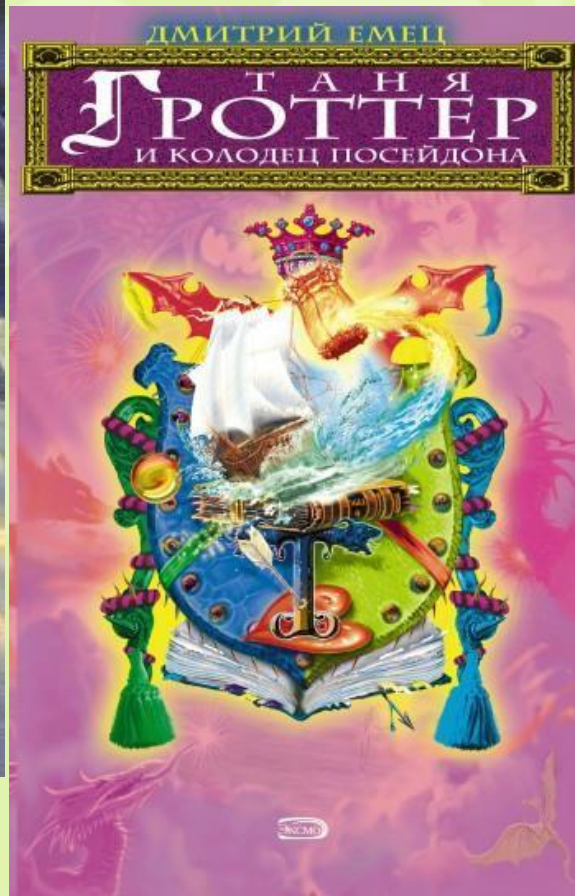
"Москаль-чарівник" І. Котляревського, списаний автором з французької однойменної п'єси Д'Ансома ("La soldat magicien").

Сюжет п'єси так сподобався В. Гоголю-Яновському (батьку М. Гоголя), що він відтворив його російською мовою під новою назвою "Простак, або Хитрість жінки, перехитрована солдатом".

Дж. К. Ролинг. Гарри Поттер и Орден Феникса (Росмен)

Д. Емец. Таня Гроттер и Колодец Посейдона (Росмен)

До встречи в серии «Мифы и Буслаев». Магия продолжается.

Охорона окремих елементів

- художній образ
- назва твору
- малюнок
- літературний персонаж
- фотографія
- дизайн

Художній образ

авторським правом не охороняється

Дон Жуана придуманий іспанським драматургом Тірсо де Моліна - п'єса "Севильський пустун, або Кам'яний господар", 1630 р.

Фільм-опера "Дон Жуан" на музику В. Моцарта

Драматична постановка за твором О. Пушкіна "Дон Жуан або "Кам'яний господар"

І. Репін. Дон Жуан і донна Анна

Назва

- Авторським правом охороняється назва за умови її оригінальності.
- Захистити назву можна якщо зареєструвати її як товарний знак.

Авторським правом охороняється
назва за умови її оригінальності

АЛЕКСАНДР
СОЛЖЕНИЦЫН

Один день
Ивана Денисовича

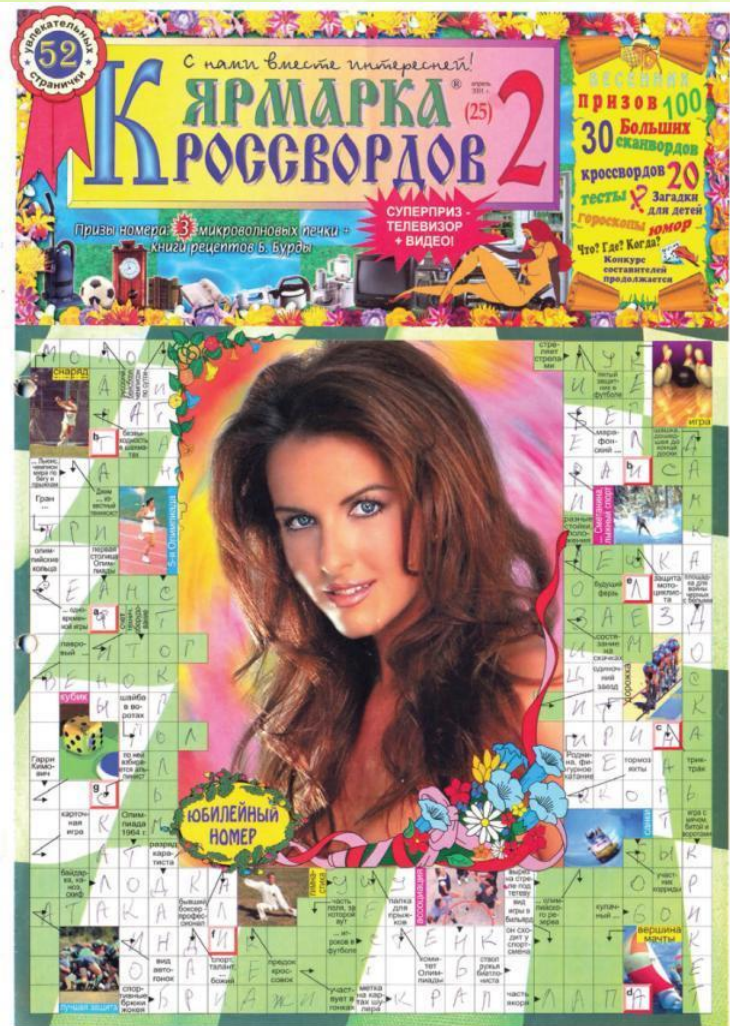
Рассказы 60-х годов

В основу постановки українського режисера А. Жолдака було покладено однойменний відомий твір О. Солженіцина.

Епізод з вистави Харківського драматичного театру імені Тараса Шевченка "Один день Івана Денисовича" Фото Андрія Божка.

Дизайн та назва

Оригінал титульної сторінки журналу

Імітація титульної сторінки журналу

Дизайн обкладинки

Малюнок

- Малюнок охороняється авторським правом.
- Автори малюнків можуть висувати претензії щодо неправомірного використання їх творів у інших сферах лише за наявності у них майнових прав; щодо порушення їх немайнових прав у всіх випадках.

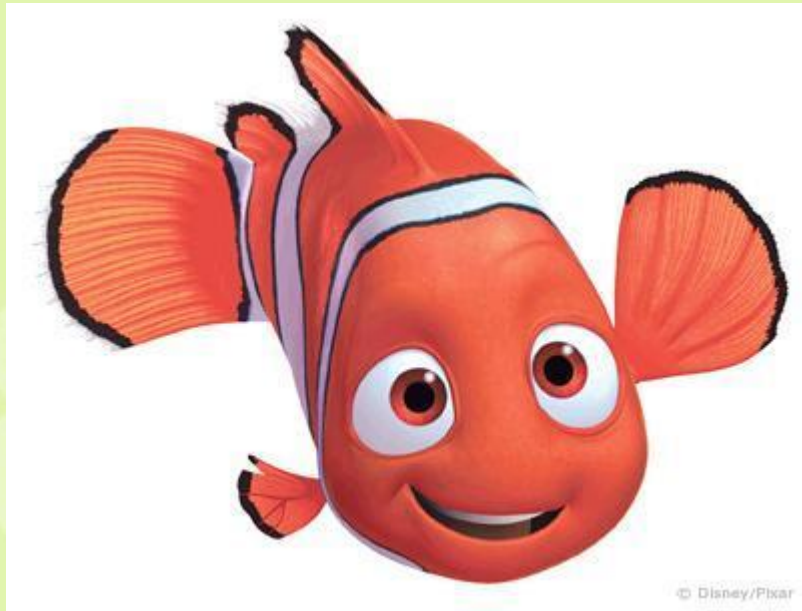

Герой мультфільму
кіностудії
"Київнаучфільм", 1980 р.
Літературний
персонаж.

Ассортимент выпускаемых напитков:
«Лимонад», «Крем - сода» ,
«Буратино», «Дюшес», «Саяны»,
«Капитошка», «Серебристый
тоник», сокосодержащий напиток
«Золотистый апельсиновый»,
«Квасной напиток «Московский»,
«Квасной напиток «Деревенский»,
Квас «Хлебный»

Художник А. Каневський , 1950 р.

Літературний персонаж

- Використання літературного персонажу потребує дозволу його автора.

Романи за мотивами
«Розвіяних вітром» у
СРСР видавалися групою
з понад 30 авторів, які
творили під псевдонімом
Джулія Хілпатрік.

Дарья Донцова "Даша Васильева. Клетчатая Зебра"

Дарья Донцова "Даша Васильева"

Автор літературного персонажа – Е. Успенський
Художник – Л. Шварцман

Бренд “Простоквашино” компанії Юнімілк

Автор літературного персонажа – Е.
Успенський
Кадр з мультфільму “Крокодил Гена
та його друзі”, 1971 р.

Чебурашка - талісман
Олімпійської збірної Росії,
2006 р.

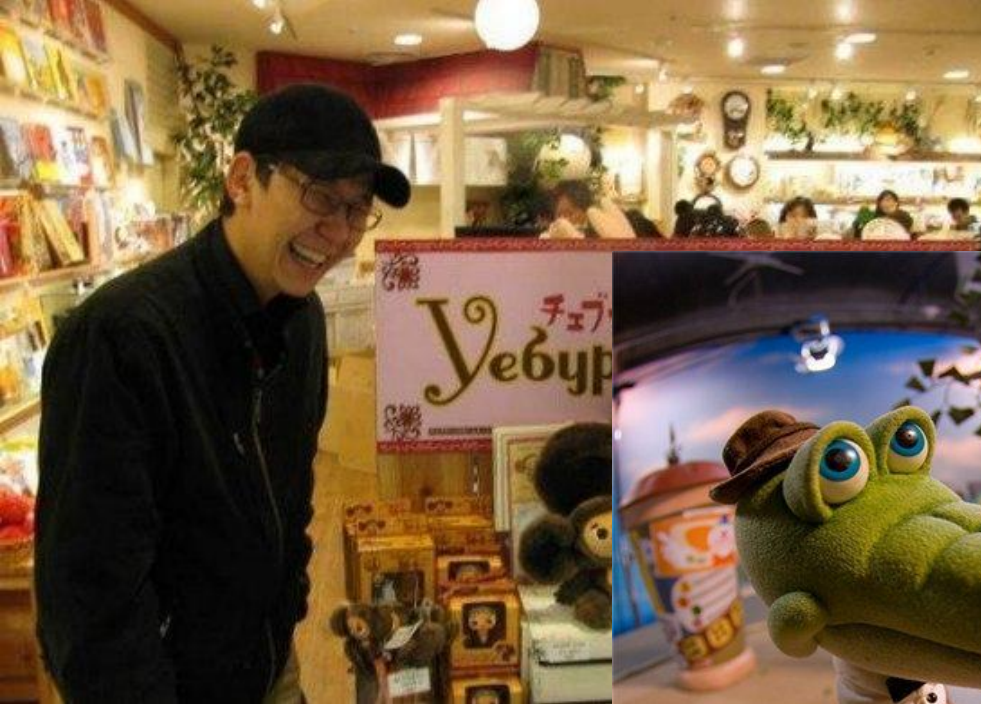
Чебурашка – герой
кінострічки «Самый
лучший фильм»

Комп'ютерна гра “Домик
для Чебурашки”

Улюбленець японських дітей -
Чебурашка

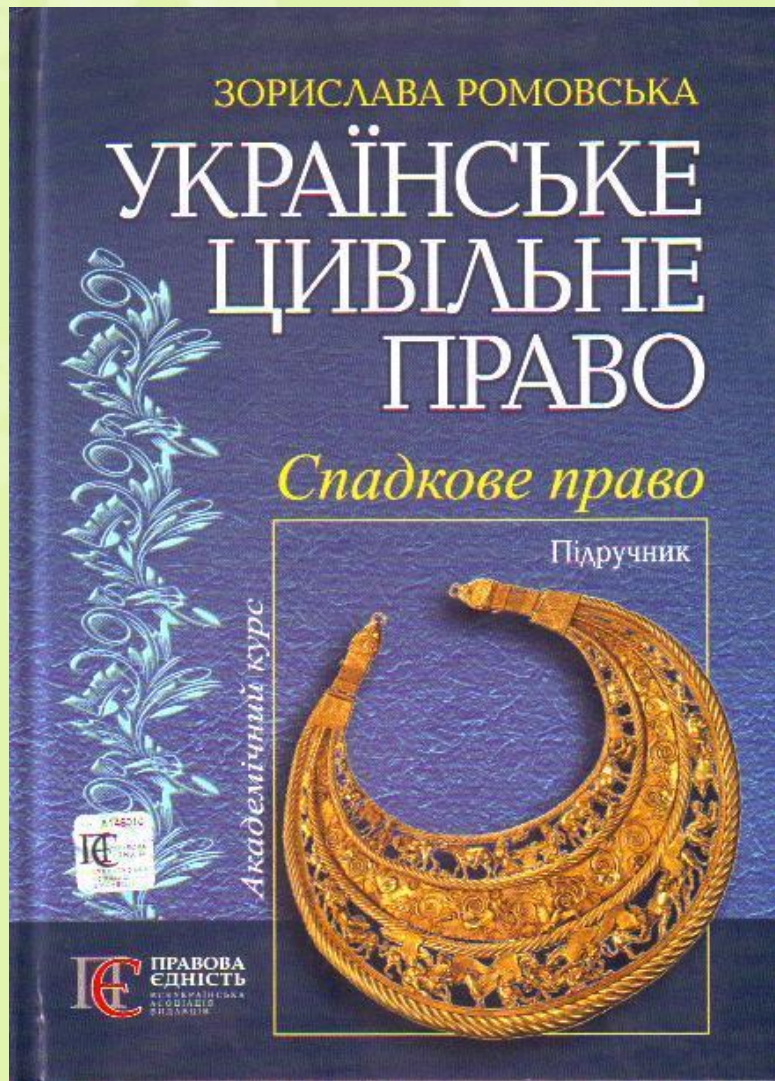
Нові серії мультфільму "Cheburashka
Arere", реж. Макото Накамура

ФОТОГРАФІЇ

Вільне використання художніх творів в обсязі, виправданому поставленою метою, як ілюстрацій у виданнях, передачах мовлення, звукозаписах чи відеозаписах навчального характеру.

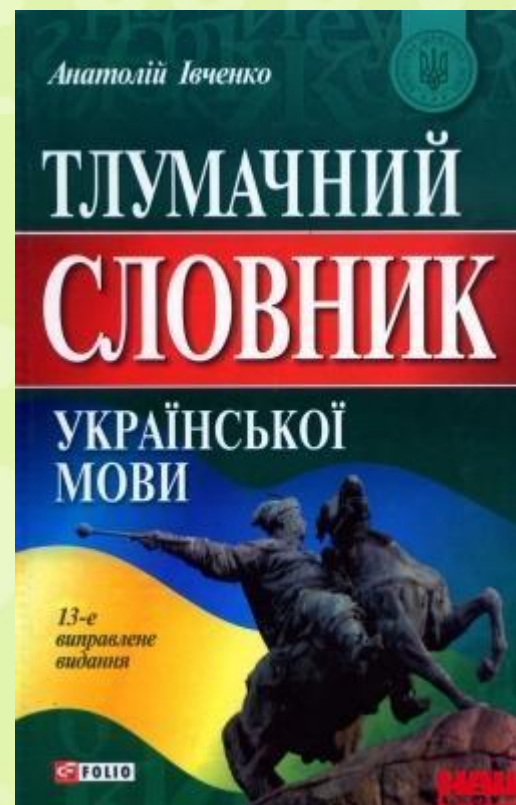
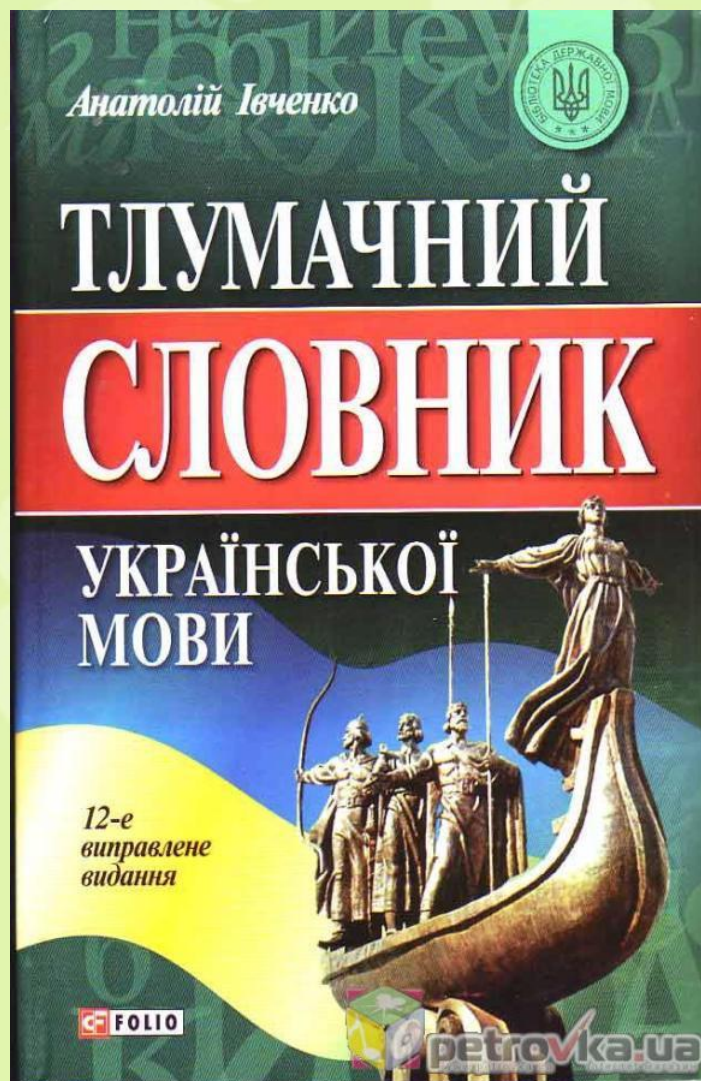

Скіфська пектораль

**фотографії із зображенням
творів архітектури**

Зображення скульптури ”
Засновники Києва”

Фотографії з фотобанку
“Фотолента”

Фотограф Х. Ньютон
"Miss livingstone sitzend"

Художник Г. Пузенков
картина "Power of blue"

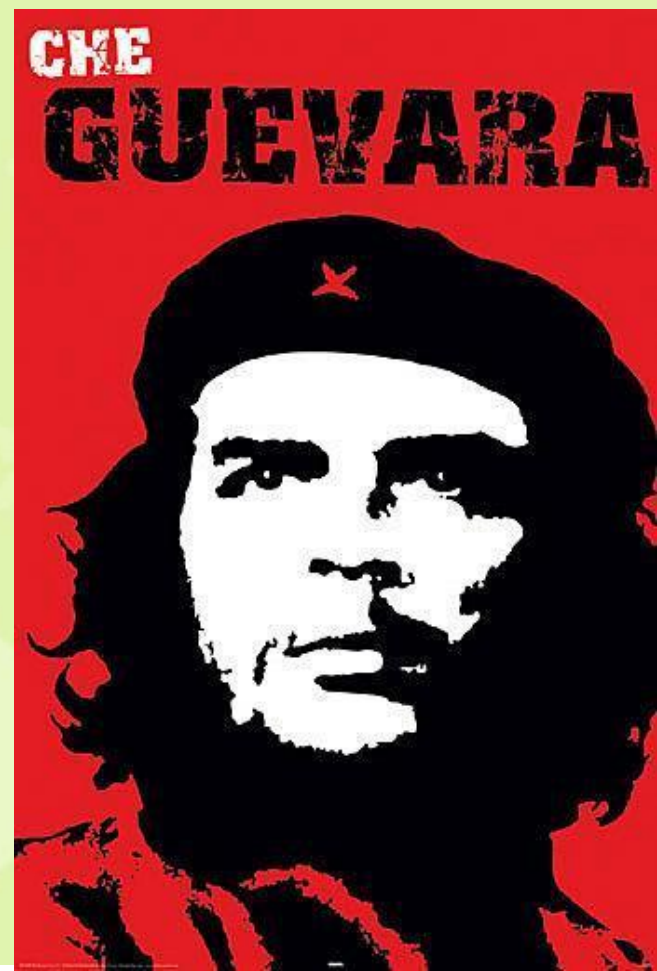

*Портрет Че Гевари, фотограф
Альберто Корда, Куба 1987 р.*

*Портрет Че Гевари, художник
Джим Фицпатрик, за фото
Альберто Корди*

Елементи друкарського оформлення видання

- Дизайн-проект видання
Охороняється як об'єкт авторського права
- Шапка періодичного видання
Охороняється як засіб індивідуалізації
Реєструється як товарний знак
- Логотип
- Шрифти
Охороняються як об'єкти промислової власності
- Авторські шрифти, не призначені для тиражування
Охороняються як об'єкти авторського права

Авторським правом не охороняються

- ідеї
- методи
- теорії
- принципи
- процедури
- процеси
- системи
- способи
- концепції
- відкриття

Повідомлення про поточні події або новини дня, що мають характер прес-інформації

Твори народної творчості

Об'єкти, що не охороняються

Офіційні документи

- закони
- судові рішення
- офіційні документи політичного, законодавчого та адміністративного характеру
- їхні офіційні переклади

Символи та знаки

- прапор
- герб
- грошові знаки
- державні нагороди
- символи та знаки:
  - органів державної влади
  - військових формувань
  - територіальних громад
  - підприємств, організацій, установ

Розклади

- телерадіопередач
- руху транспортних засобів

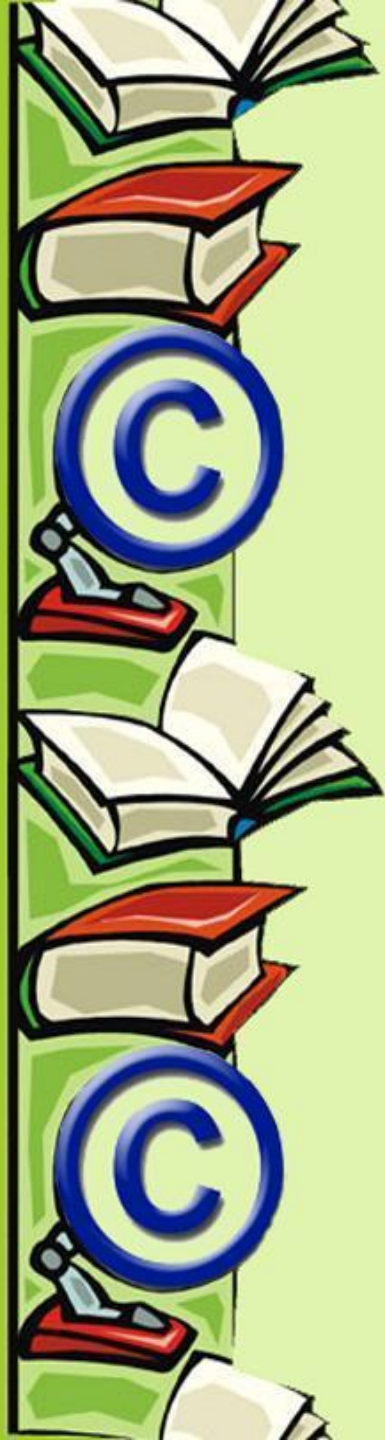
Службові твори

- Службовий твір створюється автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання редакції
- Майнові права на службові твори належать роботодавцю.
- Немайнові права на службові твори належать автору.
- Права на твір інтелектуальної власності, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, що створив цей об'єкт, і юридичній або фізичній особі, де чи в якої він працює, спільно, якщо інше не встановлено договором (п. 2 ст. 429 ЦК України).

Особисті немайнові права авторів

- право авторства;
  - право на ім'я;
  - право на псевдонім;
  - право на збереження цілісності твору;
  - право протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору, що може зашкодити честі та репутації автора.
-
- право на недоторканість твору
(За Цивільним Кодексом України, п. 1 ст. 439)

Майнові права

- відтворення твору;
- публічне виконання та публічне сповіщення;
- публічну демонстрацію і публічний показ;
- будь-яке повторне оприлюднення творів, якщо воно здійснюється іншою організацією, ніж та, що здійснила перше оприлюднення;
- переклади творів;
- переробки, адаптації, аранжування й інші подібні зміни творів;
- включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій тощо;
- розповсюдження через перший продаж, відчуження іншим способом або здаванням у майновий найм чи прокат;
- подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця й у будь-який час за власним вибором;
- здавання в майновий найм;
- імпорт примірників творів.

Специфічні права авторів

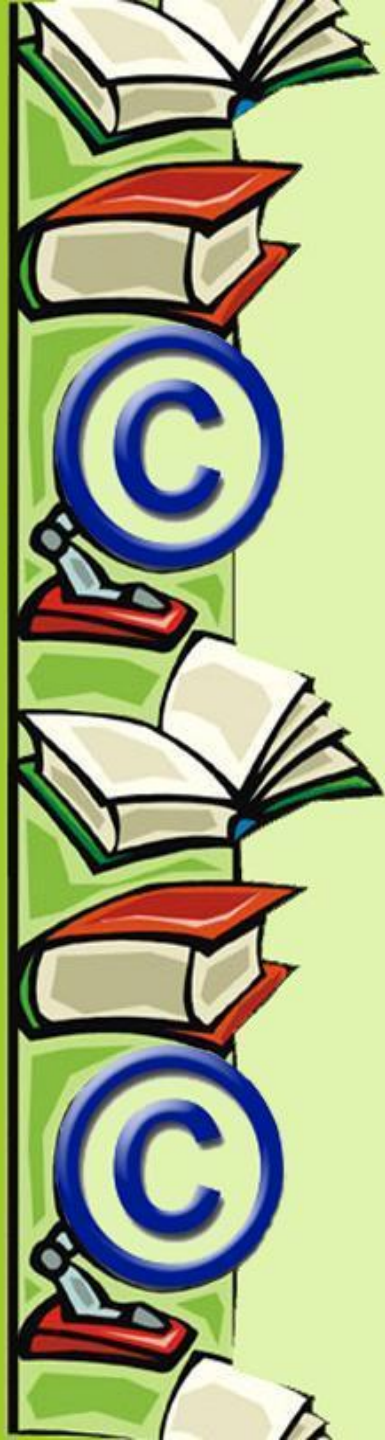
- Власникові матеріального об'єкта, в якому втілено оригінал твору образотворчого мистецтва чи архітектури, не дозволяється руйнувати цей об'єкт без попереднього пропонування його авторові твору за ціну, що не перевищує вартості матеріалів, витрачених на його створення. Якщо збереження об'єкта, в якому втілено оригінал твору, є неможливим, власник матеріального об'єкта, в якому виражено оригінал твору, повинен дозволити авторові зробити копіютвору у відповідній формі, а якщо це стосується архітектурної споруди - фотографії твору.

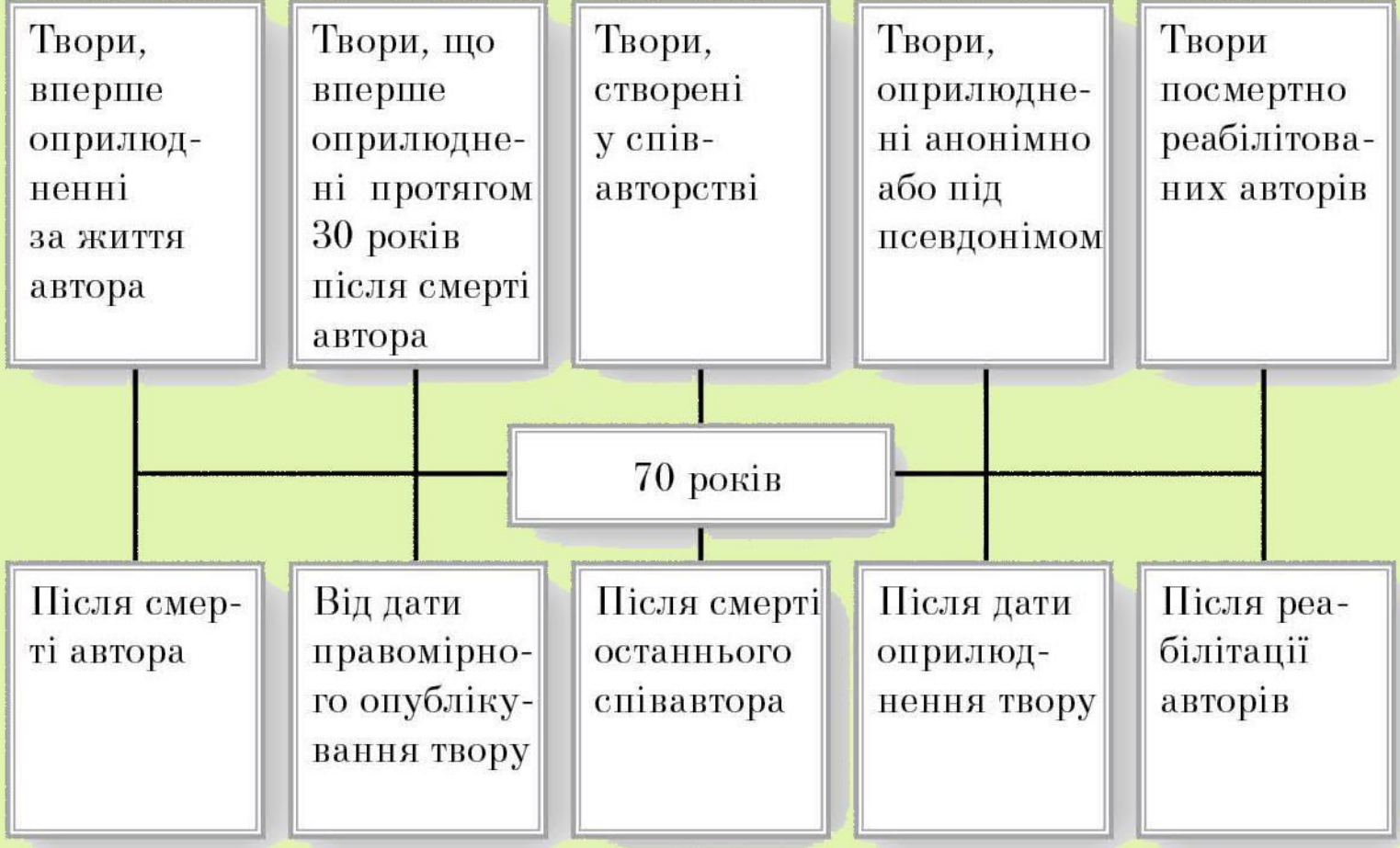

Строки дії авторського права

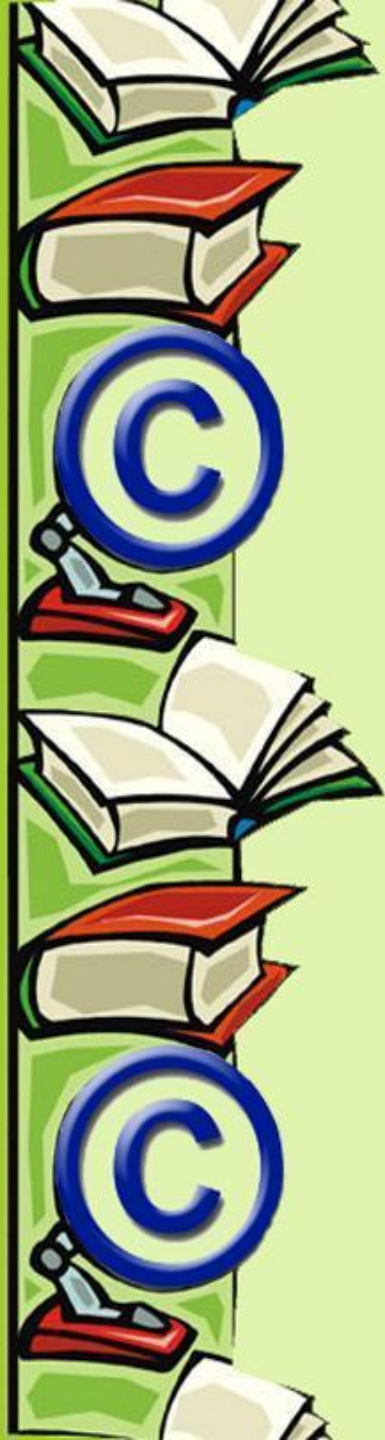
- Авторське право охороняється протягом всього життя автора та 70 років після його смерті
- Термін охорони поширюється лише на майнові права автора. Немайнові права охороняються безстроково.
- Після закінчення строку дії авторського права твори переходять у суспільне надбання та їх можуть вільно використовувати всі охочі, за умови дотримання особистих немайнових прав автора.
- Кабінет Міністрів України встановлює спеціальні відрахування до фондів творчих спілок за використання на території України авторських творів (суспільного надбання).

Аудіовізуальні твори

- Авторами аудіовізуального твору визнаються:
  - режисер-постановник;
  - автор сценарію та (або) текстів, діалогів;
  - автор спеціально створеного музичного твору з текстом чи без нього;
  - художник-постановник;
  - оператор-постановник.

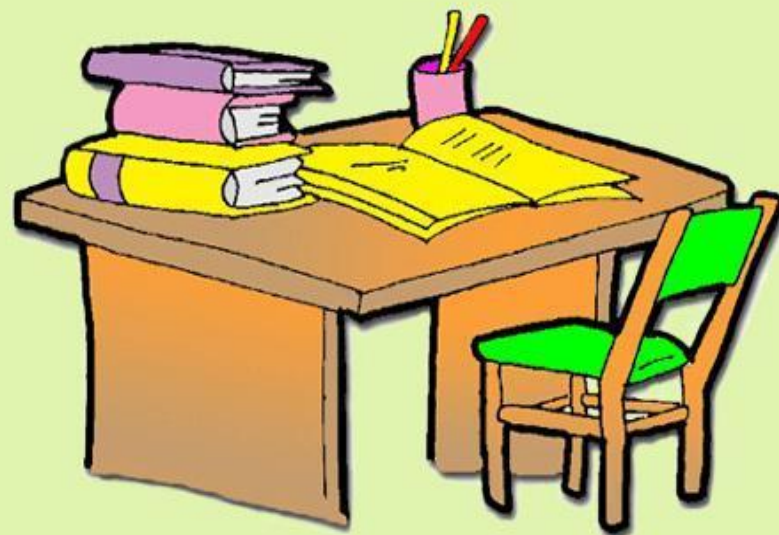
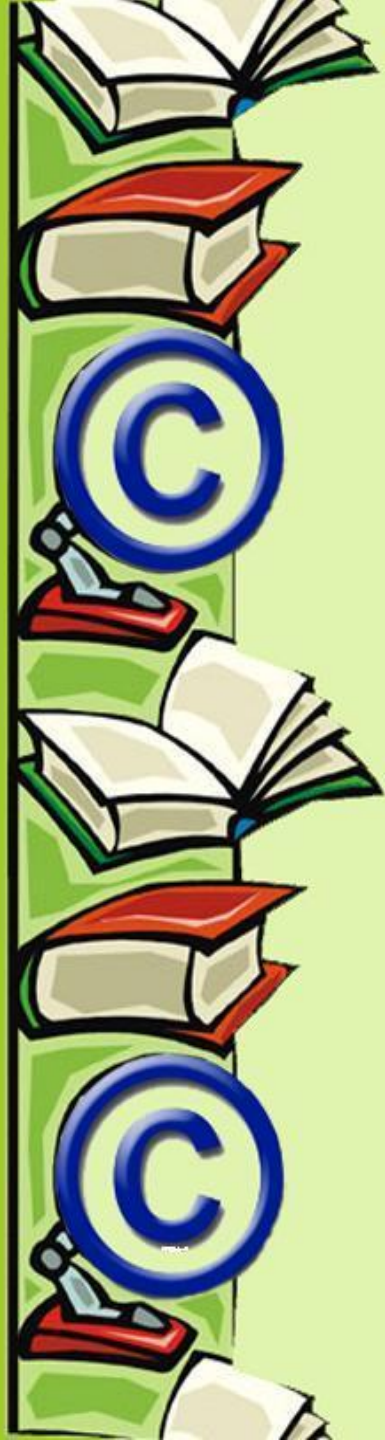

Аудіовізуальні твори

- Майнові права (права на використання фільму) переходять до його виробника – продюсера, кінокомпанії, телестудії та ін. згідно із законом.
- Автори аудіовізуального твору *передають продюсерові чи виробникові цього твору майнові права на його використання.*
- Продюсер як власник майнових авторських прав здійснює художній і організаційний контроль, несе повну відповідальність за дотримання всіх зобов'язань перед авторами, виконавцями й технічними працівниками.
- Композитор твору, що увійшов до складу фільму може заперечувати проти виконання його твору окремо від аудіовізуального твору (наприклад, на презентації фільму або ж як музичного супроводу в телепрограмах, на вечірках тощо). Він також лишає за собою право отримувати справедливу винагороду за кожне публічне сповіщення, демонстрацію, показ, відтворення та розповсюдження фільму, до складу якого належить музична композиція автора.

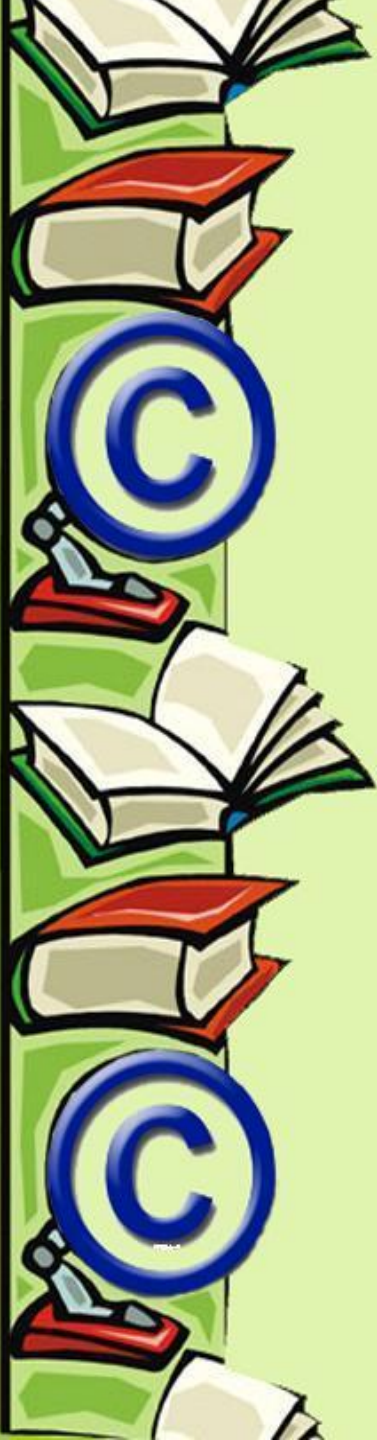
Права редактора

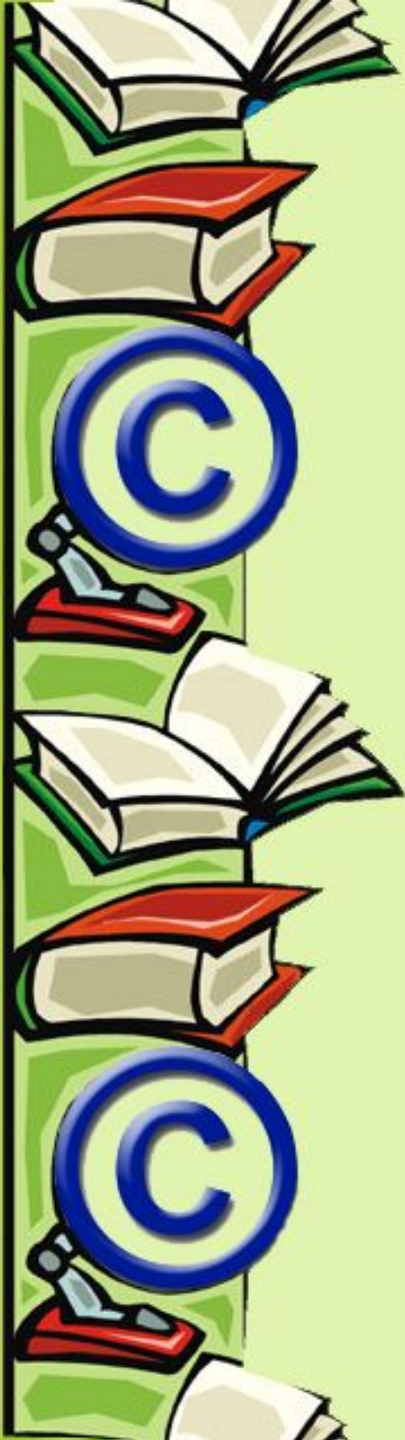

Випадки вільного використання творів

Засобам масової інформації дозволяється із зазначенням імені автора та джерела інформації вільно використовувати:

- публічно виголошені промови, звернення, доповіді й інші твори з інформаційною метою та в обсязі, виправданому метою;
- попередньо опубліковані в газетах або журналах чи публічно сповіщені твори з поточних економічних, політичних, релігійних і соціальних питань (якщо це спеціально не заборонено автором);
- твори, побачені та почуті під час поточних подій, з інформаційною метою.

Цитуванн

я

Опубліковані
твори

В обсязі,
виправданому
поставленою
метою

Статті з газет
і журналів

У формі
оглядів преси,
якщо воно
зумовлене
полемічним,
науковим або
інформаційним
характером
твору

Аудіовізуальні
твори

У формі
коротких уривків
з творів,
включених
до фонограм
та програм
мовлення

Про лектора

Афанасьєва Катерина
Олександрівна, кандидат
філологічних наук, доцент
кафедри електронних
видань і медіадизайну

Фахівець у сфері
інтелектуальної власності

www.pravo-media.at.ua

